

**CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU COMBATEREA DISCRIMINĂRII
AUTORITATE DE STAT AUTONOMĂ**

București, Piața Valter Mărăcineanu nr. 1-3, et. 2, tel/fax. +40-21-3126578, e-mail: support@cncd.org.ro

**HOTĂRÂREA NR. 14
din 14.01.2015**

Dosar nr.: 539/2014

Petiția nr.: 6073/10.09.2014

Petent: Centrul European pentru Drepturile Copiilor cu Dizabilități

Reclamat: P.N., P.M., P.M., G.B.

Obiect: conținutul potențial discriminatoriu al articolelor din Evenimentul Regional al Moldovei din 17.04.2014, 25.04.2014 și 04.05.2014 prin care este lezată demnitatea copiilor cu dizabilități

I. Numele, domiciliul sau reședința părților

I.1. Numele, domiciliul, reședința sau sediul petentului

I.1.1. Centrul European pentru Drepturile Copiilor cu Dizabilități, loc. București, Calea 13 Septembrie, nr.128, bl. P35, sc. 1, parter, ap. 3, sector 5

I.2. Numele, domiciliul, reședința sau sediul reclamatului

I.2.1. P.N., Evenimentul Regional al Moldovei

I.2.2. P.M., Sindicat Spiru Haret

I.2.3. P.M.

I.2.4. G.B.

II. Obiectul sesizării și descrierea presupusei fapte de discriminare

2.1. Petentul sesizează conținutul potențial discriminatoriu al articolelor din Evenimentul Regional al Moldovei din 17.04.2014, 25.04.2014 și 04.05.2014 prin care este lezată demnitatea copiilor cu dizabilități.

III. Procedura de citare

3.1. În temeiul art. 20, alin. 4 din O.G. nr.137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și completările ulterioare, republicată, Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării a îndeplinit procedura legală de citare a părților.

3.2. Prin adresa nr. 6073/17.09.2014 a fost citat petentul, iar prin adresele nr. 6237/17.09.2014 au fost citate părțile reclamate pentru termenul stabilit de Consiliu, la data de 29.09.2014.

3.3. Procedură legal îndeplinită.

IV. Susținerile părților

Susținerile petentului

4.1.1. Petentul sesizează faptul că în perioada 25.04.2014 – 17.05.2014 publicația print și online – Evenimentul Regional al Moldovei a derulat campania intitulată "Mercenarii copiilor cu dizabilități - Campanie marca Evenimentul Regional al Moldovei". Autorul seriei de articole care compune această campanie este domnul N.P., redactor în cadrul redacției Evenimentul Regional al Moldovei.

4.1.2. Petentul semnalează, cu precădere, conținutul profund discriminatoriu al următoarelor articole: "Mercenarii copiilor cu dizabilități" publicat la data de 25.04.2014, care poate fi accesat online la adresa: <http://www.ziarulevenimentul.ro/stiri/moldova/mercenarii-copiilor-cudzabilitati--140919.html>, "Abandonați între două puteri oarbe", publicat la data de 04.05.2014, care poate fi accesat la adresa: <http://www.ziarulevenimentul.ro/stiri/moldova/abandonati-intre-doua-puteri-oarbe--142233.html> și "Cobaii unui experiment distructiv", publicat la data de 17.04.2014, care poate fi accesat online la adresa: <http://www.ziarulevenimentul.ro/stiri/moldova/cobaii-unui-experimentdistructiv--144106.html>.

4.1.3. Campania, reprezentată de o suită de articole aparținând domnului N.P., are ca scop denigrarea și distorsionarea unui proiect de act normativ cu privire la drepturile copiilor cu dizabilități, inițiat de societatea civilă, fapt care, per ansamblu, nu face obiectul petiției.

4.1.4. Petentul semnalează la nivelul celor trei articole mai sus menționate o serie de afirmații și comentarii cu caracter discriminatoriu la adresa copiilor cu dizabilități, în sensul art. 2, alin. (4), (8) și al art. 15 din O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare. Articolele redactate de către jurnalistul N.P. conțin deopotrivă afirmații în nume propriu, precum și declarații oficiale ale unor lideri sindicali și reprezentanți ai unei unități de învățământ special, care aduc, în opinia petentului, atingere gravă dreptului la demnitate al copiilor cu dizabilități prin aprecieri de tip propagandist și ofensator, de natură să favorizeze o percepție ostilă și degradantă a acestora la nivelul societății.

4.1.5. În susținere, petentul indică o serie de extrase din articolele mai sus menționate:

"...ei pot să lovească, și au o forță incredibilă. La orice oră din zi și din noapte, un astfel de copil este plin de echimoze. Noi am avut un copil venit la evaluare, de tip autist, nevăzător. Eram doi adulți care îl țineam, să nu se lovească și să nu lovească pe alții. A reușit să se smulgă din mâinile noastre și să-și tragă doi pumni, pentru că se manifesta prin autoagresivitate. Avem o colegă însărcinată în școală, profesor de engleză și care vine și spune: „Cum mă duc să fac ore, pentru că eu am pierdut deja o sarcină? Ce fac dacă sunt lovită de copil și îmi pierd și această sarcină? Pe mine cine mă protejează?" - B.G.

"Totul pentru că această doamnă, Mădălina Turza, are un ONG și un copil pe care a vrut să îl integreze în învățământul de masă și nu a fost primit, pentru că nu se poate ca un copil cu Down și cu elemente de autism, cu un coeficient de inteligență scăzut, să fie dus într-o școală de masă.... unde să beneficieze de drepturi care sunt de 5-6 ori mai scumpe decât se întâmplă acum, (în școlile speciale)" - M.P. - Președinte Sindicat Spiru Haret.

"Învățământul de masă, un handicap pentru copiii cu deficiențe" - N.P.

"În învățământul de masă sunt colegi care râd de el (copilul cu dizabilități), iar aici, fiind toți la fel, există un puternic spirit de întraajutorare. Mulți copii cu deficiențe, aflați în învățământul de masă, sunt blamați. Din chiori nu mai sunt scoși, sunt ținta ironiilor proaste și astfel riscă să ajungă, din copii cu deficiențe, copii cu handicap" - M.P. .

"În învățământul de masă, copilul cu dizabilități dispăre printre acești copii tipici, așa cum îi definesc inițiatorii acestei legi pe copiii normali"- M.P. .

"Normalitatea e ceva vag. Vrea să-l facă tipic cu forța și să adapteze societatea la el. Încearcă să se facă un fel de Patul lui Procust, or nu se poate așa ceva. Integrarea unui copil cu deficiențe în învățământul de masă s-a încercat în multe țări și până la urmă acei copii au revenit în școlile speciale... Copilul intră în școala de masă cu deficiente și iese de acolo handicapat. Asta e o diferență pe care o crează părinții care nu acceptă că ai lor copii au deficiențe" - B.G.

„Câte proiecte și programe s-au făcut din 1990 încoace cu integrarea romilor? Este un grup distinct, care poate fi cumva asimilat cu persoanele cu deficiențe. Unde am ajuns, în afară de banii care s-au pompat la greu, de locurile speciale la admitere sau în alte părți, care, de cele mai multe ori, nu se ocupă? Integrarea nu se face cu forța și nu peste noapte!" - B.G.

„Prea puțini copii români ne mai calcă pragul, din cauza celor de etnie romă. Mulți părinți își mută copiii de aici, din cauza romilor. O clasă mixtă cu copii români și romi e un dezastru. Se plâng că vin murdari, au păduchi sau miros urât".

"Problematica protejării personalului specializat din învățământul special de reacțiile acestor copii ...ar trebui să facă obiectul unei analize pertinente la nivelul decizional al ministerului de resort." - N.P.

4.1.6. Petentul consideră că așa cum reiese în mod evident din extrasele prezentate mai sus, autorul, împreună cu specialiștii invitați să opineze în cadrul articolelor propagă cu vehemență opinii de natură să creeze o imagine negativă și distorsionată asupra unui grup extrem de vulnerabil precum copiii cu dizabilități.

4.1.7. În condițiile în care cercetările în domeniu indică reticenta populației față de persoanele cu dizabilități, semnatarii acestor declarații augmentează ideea de caracter violent, de limitări și incapacitate de integrare și trai în mijlocul comunității, inducând în mod evident iminența pericolului pe care acești copii o reprezintă în societate.

4.1.8. Mai mult decât atât, autorii acestor declarații emit opinii contrare prevederilor Convenției ONU pentru Drepturile Persoanelor cu Dizabilități, întărind prin argumente de tip "hate speech" nevoia de segregare.

4.1.9. Petentul consideră că un alt aspect deosebit de relevant prin natura sa profund discriminatorie la adresa ambelor categorii, îl reprezintă asocierea categoriei copiilor romi cu cea a copiilor cu dizabilități într-o categorie mai largă stigmatizată deoarece reprezintă, în opinia semnatarilor, o formă de pericol social. Astfel, conform opiniei semnatarilor, ambele categorii de copii pot pune în pericol cadrele didactice și pot conduce la părăsirea școlilor de către copii tipici/români, dat fiind faptul că elevii cu dizabilități sau romi (păstrând asocierea făcută de autori) "*vin murdari, au păduchi...miros urât*", iar copiii cu dizabilități sunt violenți și extrem de periculoși.

4.1.10. Aspectul insidios prin care autorul articolului și persoanele intervievate înțeleg să aducă argumente de natură logistică, financiară, organizatorică, precum și apelul la argumente de tip tendențios emoțional, prin care se avansează ideea că elevii cu dizabilități nu pot fi decât obiectul milei într-un mediu desegregat, vin prin ele însele să inducă ideea că acești copii nu pot trăi și învăța alături de copiii tipici.

4.1.11. În concluzie, petentul subliniază faptul că, fie că vorbim de afirmații vădit degradante și umilitoare, fie că vorbim de false argumente precum: iminenta pericolului social ridicat de copiii cu dizabilități sau milă față de expunerea acestora la oprobiul copiilor tipici, în ambele forme declarațiile semnatarilor articolelor de presă aduc atingere dreptului la demnitate al copiilor cu dizabilități.

4.1.12. În egală măsură, petentul apreciază faptul că, prin caracterul de largă răspândire publică a articolelor, atât în mediul online, cât și la nivelul a șase județe din țară în variantă print, articolele semnate de domnul N.P. și completate de doamna M.P., doamna B.G. și domnul M.P. au adus o gravă atingere dreptului la demnitate al copiilor cu dizabilități și au contribuit la crearea unei atmosfere ostile, degradante și umilitoare față de acești copii.

Sușinerile părții reclamate N.P.

4.2.1. Partea reclamată arată că petentul, reprezentat de doamna președinte al respectivului ONG, a întocmit un proiect de act normativ care a fost combătut de specialiști în domeniu, directori de școli speciale, psihopedagogi, lideri de sindicat sau șefi de inspectorate școlare. Aceștia au poziționat în mod nepărtinitor și obiectiv locul acestei inițiative în contextul actual al așezării învățământului de masă în raport cu învățământul special și invers, al lipsei unei infrastructuri școlare, atât din punct de vedere logistic, cât și profesional care să poată susține transformarea avansată de petent.

4.2.2. Partea reclamată arată că în respectivul proiect inițiat de petent nu există niciun exemplu de bune practici în care acest grup extrem de vulnerabil să fi fost asimilat cu succes în învățământul de masă. Partea reclamată consideră că ar fi fost oportună cooptarea, într-o analiză obiectivă, a specialiștilor care slujesc în învățământul special, cu vechime și expertiză în domeniu.

4.2.3. Partea reclamată consideră că petentul se vrea un reprezentant al societății civile, dar nu are nicio legătură cu conlucrarea cu societatea

instituțională în grija căreia se află copiii cu dizabilități din România. Mai mult, partea reclamată apreciază că, în ceea ce privește petiția formulată, termenul de "discriminare" nu își găsește sensul.

4.2.4. Partea reclamată subliniază că atât el, cât și invitații care au opinat în respectivele articole, nu au emis niciodată vreo teză cum că acești copii sunt în incapacitatea de integrare în societate, ci doar că se află în imposibilitatea unei integrări de succes în școlile de masă, prin prisma implementării unui proiect nefundamentat, care nu este orientat, prin conținutul său, în interesul acestei categorii de persoane cu deficiențe.

4.2.5. În ceea ce privește comportamentul unui copil cu autism sau cu sindrom Down, partea reclamată nu crede că este o noutate pentru nimeni faptul că atitudinile acestor copii sunt diferite, că emoțiile sunt exteriorizate altfel decât în cazul celorlalți copii, ori de aici și până la a fi acuzați că prin reliefarea acestor aspecte s-a promovat ideea de „copii cu deficiențe = o formă de pericol social”, denotă neprofesionalism din partea unei persoane care dorește, dar nu dispune de resurse, să deschidă acești copii către lume. În ceea ce privește modul în care petentul a ales să întărească o asociere nefirească între persoane cu dizabilități și copii de etnie romă, acesta reprezintă o abordare tendențioasă, ruptă din context.

4.2.6. Partea reclamată apreciază că dacă există cineva care îi pune într-o lumină nefavorabilă pe acești copii, aceasta este însăși societatea care prin pârgurile ei nu a reușit până acum, cu pași mărunți și prudenți, să pună semnul egalității între copiii cu dizabilități și cei cărora Dumnezeu nu le-a dat această povară, iar cei care consideră că pot arunca, brusc, stigmatul unei boli de pe destinul acestor copii ar trebui să se gândească înainte de imagine, la efectele propriilor intervenții asupra acestor oameni.

4.2.7. În spiritul celor arătate, partea reclamată solicită analizarea în mod obiectiv a conținutului articolelor publicate sub semnătura sa și stabilirea dacă acestea au adus vreun prejudiciu de imagine sau au afectat în vreun fel drepturile fundamentale ale copiilor cu dizabilități, categorie care face obiectul proiectului de act normativ inițiat de petent.

Susținerile părților reclamate P.M., P.M., G.B.

4.3.1. Părțile reclamate își exprimă punctul de vedere față de petiția formulată de Centrul European pentru Drepturile Copiilor cu Dizabilități (CEDCD), pe care o consideră vădit nefondată.

4.3.2. În esență, CEDCD, prin președintele său Maria Mădălina Turza, solicită să se constate caracterul discriminatoriu al unor afirmații și comentarii ale părților reclamate la adresa copiilor cu dizabilități făcute cu prilejul unei campanii media derulate de publicația Evenimentul Regional al Moldovei. Autoarea petiției consideră că afirmațiile aduc atingere gravă dreptului la demnitate al copiilor cu dizabilități prin aprecieri de tip propagandist și ofensator, de natură să favorizeze o percepție ostilă și degradantă a acestora la nivelul societății, „propagă cu vehemență opinii de natură să creeze o imagine negativă și distorsionată asupra unui grup extrem de vulnerabil precum copiii cu dizabilități”; „augmentează ideea de caracter violent, de limitări și incapacitate de integrare și trai în mijlocul comunității, inducând în mod evident iminența pericolului pe care acești copii o reprezintă în societate”; „asocierea categoriei copiilor romi cu cea a copiilor cu dizabilități

într-o categorie mai largă stigmatizată deoarece reprezintă, în opinia semnatarilor o formă de pericol social'; "avansează ideea că elevii cu dizabilități nu pot fi decât obiectul milei într-un mediu desegregat, vin ele însele să inducă ideea că acești copii nu pot trăi și învăța alături de copii tipici".

4.3.3. Părțile reclamate învederează faptul că afirmațiile lor nu au sub nicio formă aparența sau substrat discriminatoriu, ele fiind interpretate tendențios și în afara contextului de către autoarea petiției.

4.3.4. Părțile reclamate subliniază faptul că vehemența cu care doamna Maria Mădălina Turza, prevalându-se de calitatea de președinte al CEDCD îi atacă pe cei implicați în campania menționată se datorează faptului că au "îndrăznit" să ia poziție împotriva unei inițiative legislative al cărei autor este doamna Turza, inițiativă de natură să lezeze drepturile și interesele legitime ale copiilor cu dizabilități.

4.3.5. Pe fondul petiției, părțile reclamate reiterează susținerea anterioară privitoare la faptul că afirmațiile petentei sunt tendențioase și complet scoase din context.

Astfel:

Citând din articolul „Abandonați între două puteri oarbe” (5 mai 2014). doamna Turza arată: " .. ei pot să lovească, și au o forță incredibilă. La orice oră din zi și din noapte, un astfel de copil este plin de echimoze. Noi am avut un copil venit la evaluare, de tip autist, nevăzător. Eram doi adulți care îl țineam, să nu se lovească și să nu lovească pe alții. A reușit să se smulgă din mâinile noastre și să-și tragă doi pumni, pentru că se manifesta prin autoagresivitate. Avem o colegă însărcinată în școală, profesor de engleză și care vine și spune: „Cum mă duc să fac ore, pentru că eu am pierdut deja o sarcină? Ce fac dacă sunt lovită de copil și îmi pierd și această sarcină? Pe mine ane mă protejează?”, spune, la rândul său, B.G., specialist în lucru cu copii cu deficiențe asociate.

Părțile reclamate arată că fragmentul din articol este următorul “La Școala specială “Moldova” sunt grupe de câte 4 copii cu deficiențe asociate, cu care ar trebui lucrat deoarece toți sunt diferiți. Or, integrarea lor în învățământul de masă nu e posibilă, cu atât mai mult cu cât copiii cu tulburări din spectrul autist și cei care au deficiență mintală nu-și controlează impulsurile, fiind hiperactivi motrici. Nu este vina lor, așa sunt ei. Fără să vrea, ei pot să lovească, și au o forță incredibilă, la orice oră din zi și din noapte, un astfel de copil este plin de echimoze. Noi am avut un copil venit la evaluare, de tip autist, nevăzător. Eram doi adulți care îl țineam, să nu se lovească și să nu lovească pe alții. A reușit să se smulgă din mâinile noastre și să-și tragă doi pumni, pentru că se manifesta prin autoagresivitate. Avem o colegă însărcinată în școală, profesor de engleză și care vine și spune: „Cum mi duc să fac ore, pentru că eu am pierdut deja o sarcină? Ce fac dacă sunt lovită de copil și îmi pierd și această sarcină? Pe mine cine mă protejează?”, spune, la rândul său, B.G., specialist în lucru cu copii cu deficiențe asociate. Problematika protejării personalului specializat din învățământul special de reacțiile acestor copii dar, înainte de toate, cea a protejării acestor copii într-un sistem adaptat la nevoile lor, ar trebui să facă obiectul unei analize

pertinente la nivelul decizional al ministerului de resort. Același minister care diminuează de la an la an schema de personal în detrimentul interesului copilului cu nevoi speciale și, mai mult, rămâne pasiv la interesele meschine ale inițiatorilor unei inițiative legislative de desființare a școlilor speciale, așa cum sunt ele structurate astăzi”.

4.3.6. Pe lângă trunchierea citatului de către petent trebuie subliniat că opinia a fost spusă în cadrul unui articol ce făcea referire la numărul insuficient de personal din școlile speciale, personal (atât didactic cât și nedidactic) necesar pentru a răspunde nevoilor educaționale ale copiilor cu dizabilități.

4.3.7. Părțile reclamate arată că sunt situații (ca cea descrisă de d-na G.B.) în care se impune prezența a mai mult decât a unui singur cadru didactic la clasă, copilul având nevoie de asistent personal permanent. Deși mulți dintre copii au dreptul la un asistent personal (lucru specificat în certificatul de grad de handicap), acesta nu însoțește copilul la ore deoarece legislația românească nu prevede așa ceva. Sunt foarte rare cazurile în care asistentul personal (sau părintele) asistă copilul în procesul instructiv - educativ. În Liceul Special “Moldova” acest lucru este imposibil deoarece copiii provin din toate județele Moldovei și părintele (care este de obicei și asistentul personal al copilului) nu poate să abandoneze familia și să închirieze un spațiu de locuit în Tg. Frumos. Asistentul personal este liantul între copil și ceilalți, el știind să gestioneze situații particulare de manifestare ale copiilor (eventuale izbucniri de auto și hetero agresivitate).

4.3.8. Cât despre întrebarea adresată de profesoara de limba engleză și subliniată de semnatarul petiției (*‘Pe mine cine mă protejează?’*) părțile reclamate consideră că aceasta este, în unele situații, pe deplin justificată indiferent cât de profesionaliști am fi. Este normal și uman ca o persoană însărcinată să se gândească și la sănătatea ei și a copilului.

4.3.9. Este, deci, prezentat un caz particular, fără a se generaliza acest tip de comportament la toți copiii cu dizabilități.

4.3.10. Mai mult, textul general intenționează să semnaleze tocmai necesitatea de finanțare suplimentară, de resursă umană suplimentară în învățământul special, în ideea protejării și educării corespunzătoare a copiilor cu dizabilități.

4.3.11. Părțile reclamate nu consideră că o persoană, citind textul articolului, ar putea trage concluzia generală că acești copii sunt un pericol. Intenția evidentă a autoarei petiției este aceea de a distorsiona afirmațiile făcute astfel încât să servească propriului său scop, acela de denigrare a personalului din sistemul de învățământ special.

4.3.12. Părțile reclamate apreciază că, după cum se poate lesne observa din fragmentul citat, nu suntem în prezența unui caz de discriminare sancționat de dispozițiile Ordonanței Guvernului nr. 137/2000, republicată.

4.3.13. Părțile reclamate menționează că citând din articolul „Mercenarii copiilor cu dizabilități” (25.04.2014), autoarea petiției reține doar *“în învățământul de masă sunt colegi care râd de el, iar aici, fiind toți la fel, există un puternic spirit de întrajutorare. Mulți copii cu deficiențe, aflați în învățământul de masă sunt blamați. Din chiori nu mai sunt scoși, sunt ținta ironiilor proaste și astfel riscă să ajungă, din copii cu deficiențe, copii cu handicap, a completat M.P. ”.*

4.3.14. Părțile reclamate arată că fragmentul din care a fost scos citatul respectiv este următorul: *„Cei mai mulți, care vin din învățământul de masă și ale căror deficiențe de vedere au avansat nu știu să scrie bine, nu mai au cunoștințe și noi trebuie să luptăm foarte mult să îi aducem la linia de normalitate a cunoștințelor sau a creșterii stimei de sine. Integrarea are limite pe care le impune copilul prin sistemul său de percepere, de sănătate, nu sistemul, în învățământul de masă sunt colegi care râd de el, iar aici, fiind top fa fel, există un puternic spirit de întrajutorare. Mulți copii cu deficiențe, aflați în învățământul de masă sunt blamați. Din chiori nu mai sunt scoși, sunt ținta ironiilor proaste și astfel riscă să ajungă, din copii cu deficiențe, copii cu handicap, a completat M.P. ”.*

4.2.15. Din nou citatul prezentat este trunchiat și scos din context, iar remarcă privitoare la reacția elevilor din școala de masă față de copiii cu deficiență de vedere este rezultatul discuțiilor avute cu părinții și cu elevii Liceului "Moldova" din Tg. Frumos, care au fost transferați de la școlile de masă. Părțile reclamate precizează că, din păcate, această situație nu este nouă. Pe perioada celor 22 de ani de vechime în această unitate școlară specială, numărul acestor cazuri nu s-a diminuat.

4.2.16. În multe situații, specialiștii din cadrul facultăților de psihopedagogie specială, psihologie sau pedagogie de la marile universități din țară au subliniat faptul că pentru o integrare reală și corectă a copiilor cu dizabilități în învățământul de masă se impune mai întâi pregătirea colectivelor de elevi și părinții acestora din cadrul școlilor de masă. Din nou, textul general intenționează să semnaleze tocmai necesitatea protejării suplimentare și educării corespunzătoare a copiilor cu dizabilități. În consecință, părțile reclamate consideră că nu suntem în prezența unui caz de discriminare sancționat de dispozițiile Ordonanței Guvernului nr. nr.137/2000 republicată.

4.3.17. Părțile reclamate arată că semnatara petiției subliniază faptul că *“un copil cu dizabilități dispăre printre acești copii tipici”*. Părțile reclamate nu înțeleg ce anume a deranjat la această afirmație, dar ceea ce s-a dorit a se transmite prin opinia publicata de ziar este ideea că învățământul de masă urmărește atingerea de către toți elevii a anumitor standarde (ex.: testele naționale, evaluările de la d II. IV. VI etc). Școlile de masă respectă principiul *“educație pentru toți”*. Școlile integratoare și școlile speciale au în vedere principiul ce stă la baza politicilor și strategiilor naționale pentru copii și tineri cu nevoi speciale „Educație pentru toți și pentru fiecare” ceea ce permite adaptarea demersului instructiv-educativ la particularitățile fiecărui elev în parte. Acest demers individualizat permite dezvoltarea întregului potențial al

elevilor ținându-se cont de unicitatea fiecăruia. Aceasta presupune implicarea unei echipe interdisciplinare (învățător/profesor, profesor psihopedagog, profesor de sprijin, logoped, profesor preparator, kinetoterapeut medic, asistent social, ceea ce este foarte greu sau chiar imposibil de realizat în momentul de față în școlile de masă.

4.3.18. Părțile reclamate arată că de fapt ceea ce urmărește doamna Turza este desființarea sprijinului calificat pe care acești specialiști îl pot oferi copiilor cu dizabilități.

4.3.19. Părțile reclamate consideră că explicațiile aduse de specialiștii în domeniul psihopedagogiei speciale sunt suficiente pentru a demonstra că interpretarea făcută de semnatarul petiției este complet eronată, astfel că, din nou, nu ne aflăm în prezența unui caz de discriminare, astfel cum este aceasta definită de Ordonanța Guvernului nr. 137/2000.

4.3.20. Părțile reclamate menționează faptul că prin activitățile complexe desfășurate cu elevii din unitatea școlară în care activează ca specialiști, prin relațiile de parteneriat pe care le au cu multe unități școlare din învățământul de masă din județ și din țară, prin participarea la concursurile școlare organizate de învățământul de masă: festivaluri, simpozioane nu fac decât să promoveze interesul copilului cu dizabilități, să arate că și acești copii sunt valoroși în diferite domenii de activitate. Faptul că unii din foștii lor elevi, după ce au absolvit studii superioare la diferite facultăți din țară s-au întors și acum lucrează ca profesori titulari, faptul că absolvenții al școlii în prezent sunt studenți la diferite universități din Europa sau unii lucrează ca specialiști în domeniul IT în SUA este o dovadă clară că prin tot ceea ce fac promovează valoarea, valorifică potențialul fiecărui copil, folosesc terapiile specifice de recuperare, combat prin toate căile posibile fenomenul de discriminare și contribuie la procesul de integrare în viața socială a acestora alături de ceilalți tineri.

4.3.21. Părțile reclamate arată că proiectul de lege promovat de petent a fost practic desființat de specialiștii din domeniu și respins categoric nu doar de către salariații sistemului de învățământ special, dar și de reprezentanții ai părinților copiilor cu dizabilități. Concluzia specialiștilor din sistem este că prin punerea în aplicare a dispozițiilor cuprinse în Legea privind drepturile copiilor cu dizabilități elevii cu deficiențe vor fi condamnați "la izolare socială, la lipsa unei perspective în câmpul muncii și, în cele din urmă, la o stigmatizare intolerabilă pentru o societate ce se vrea europeană".

4.3.22. Respectivul proiect de lege a pornit, de fapt de la interpretarea unei situații particulare dorindu-se generalizarea acesteia, aspect sub care se ascund și interese de grup. Proiectul de lege are mari carențe în respectarea legislației în vigoare, nu definește corect termenii și noțiunile folosite în psihopedagogia specială, face grave confuzii științifice, introduce noțiuni noi pe care nu le definește, nu definește categoriile de deficiențe, nu urmărește copilul cu CES pe perioada tuturor ciclurilor școlare.

4.3.23. În concluzie, părțile reclamate consideră afirmațiile petentei la adresa lor ca fiind tendențioase, calomnioase și lipsite de suport în condițiile în care nu au acționat niciodată împotriva drepturilor și intereselor copiilor cu dizabilități și solicită respingerea plângerii doamnei Maria Mădălina Turza ca vădit nefondată, netemeinică și nelegală.

V. Motivele de fapt și de drept

5.1. Prin petiția formulată și trimisă spre soluționare Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării acesta este sesizat cu privire la săvârșirea unei potențiale fapte de discriminare având în vedere conținutul articolelor publicate în Evenimentul Regional al Moldovei din 17.04.2014, 25.04.2014 și 04.05.2014 prin care este lezată demnitatea copiilor cu dizabilități.

5.2. Petentul apreciază că scopul campaniei, reprezentată de o suită de articole de presă, este denigrarea și distorsionarea unui proiect de act normativ cu privire la drepturile copiilor cu dizabilități, inițiat de societatea civilă, fapt care, per ansamblu, nu face obiectul petiției. Petentul semnaleză la nivelul celor trei articole mai sus menționate o serie de afirmații și comentarii cu caracter discriminatoriu la adresa copiilor cu dizabilități, în sensul art. 2, alin. (4), (8) și al art. 15 din O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare. Articolele redactate de către jurnalist conțin deopotrivă afirmații în nume propriu, precum și declarații oficiale ale unor lideri sindicali și reprezentanți ai unei unități de învățământ special, care aduc, în opinia petentului, atingere gravă dreptului la demnitate al copiilor cu dizabilități prin aprecieri de tip propagandist și ofensator, de natură să favorizeze o percepție ostilă și degradantă a acestora la nivelul societății.

5.3. Părțile reclamate învederează faptul că afirmațiile lor nu au sub nicio formă aparența sau substrat discriminatoriu, ele fiind interpretate tendențios și în afara contextului de către petent. Jurnalistul subliniază că atât el, cât și invitații care au opinat în respectivele articole, nu au emis niciodată vreo teză în sensul că acești copii sunt în incapacitatea de integrare în societate, ci doar că se află în imposibilitatea unei integrări de succes în școlile de masă, prin prisma implementării unui proiect nefundamentat, care nu este orientat, prin conținutul său, în interesul acestei categorii de persoane cu deficiențe. Părțile reclamate nu consideră că o persoană, citind textul articolului, ar putea trage concluzia generală că acești copii sunt un pericol. Intenția evidentă a autorului petiției este aceea de a distorsiona afirmațiile făcute astfel încât să servească propriului său scop, acela de denigrare a personalului din sistemul de învățământ special.

5.4. Colegiul director reține că în cazul de față ne raportăm la libertatea de exprimare și corelativ la dreptul de a nu fi supus discriminării. Este dincolo de orice dubiu, că dreptul de a nu fi supus discriminării constituie unul dintre drepturile fundamentale într-o societate democratică, dreptul la egalitate constituind un drept cu aplicare imediată și nu progresivă având în vedere că discriminarea în sine este un afront adus demnității umane. Tratatul discriminatoriu are de cele mai multe ori ca scop sau ca efect umilirea, degradarea sau interferența cu demnitatea persoanei discriminate, în mod particular, dacă acest tratament se manifestă în public. Tratănd pe cineva mai

puțin favorabil datorită unor criterii inerente sugerează în primul rând dispreț sau lipsă de respect față de personalitatea sa.

5.5. Convenția Europeană a Drepturilor Omului, ratificată de România prin Legea nr. 30 din 18 mai 1994, prevede în Art.10 că: "orice persoană are dreptul la libertatea de exprimare" și precizează în mod expres limitele acestui drept în aliniatul 2 al aceluiași articol: "exercitarea acestor libertăți, (n.n. libertatea de exprimare, de opinie și libertatea de a primi sau de a comunica informații ori idei) ce comportă îndatoriri și responsabilități, poate fi supusă unor formalități, condiții, restrângeri sau sancțiuni prevăzute de lege, care constituie măsuri necesare, într-o societate democratică, pentru ... protecția reputației sau a drepturilor altora."

5.6. Curtea Europeană a Drepturilor Omului a statuat, într-o formulă care este preluată aproape ca o clauză de stil în toată jurisprudența sa subsecventă în materie, că "libertatea de exprimare, garantată de art. 10 parag.1, constituie unul din fundamentele esențiale ale unei societăți democratice și una din condițiile primordiale ale progresului societății și împlinirilor personale. Subiect al paragrafului 2 al Articolului 10, Libertatea de expresie include „nu numai informațiile și ideile primite favorabil sau cu indiferență [de opinia publică] ori considerate inofensive, dar și pe acelea care offensează, șochează sau deranjează. Acestea sunt cerințele pluralismului, toleranței și spiritului deschis, fără de care nu există societate democratică.” (CEDO, între altele, Lingens vs. Austria, Oberschlick vs. Austria, Sunday Times vs. U.K., Observer și Guardian vs. U.K., Castells vs. Spania, Thorgeirson vs. Islanda, Jersild vs. Danemarca, Goodwin vs. U.K., De Haes și Gijels vs. Belgia, Dalban vs. România).

5.7. Instanța europeană a decis că, astfel cum apare consacrată de art.10, libertatea de expresie este însoțită de excepții care impun o interpretare restrictivă, iar nevoia de a opera restrângeri ale acestei valori fundamentale a unei societăți democratice trebuie să fie stabilită în mod convingător. (Hotărârea Curții Europene în cauza Observer et Guardian c/Royaume-Uni, parag.59, cauza Sunday Times c/Royaume-Uni, parag.50, cauza Thorgeir Thorgeirson c/Islande, parag.63).

5.8. Curtea Europeana a Drepturilor Omului a fundamentat necesitatea protejării libertății de exprimare în primul rând pe valoarea pe care acesta o reprezintă ca mijloc pentru a asigura buna funcționare a unei societăți democratice. De aici decurge poziția privilegiată acordată liberei discutări a chestiunilor de interes general, și în particular libertății presei, atunci când aceasta intră în conflict cu alte valori pe care statul le poate în mod legitim apăra.

5.9. Partea reclamată arată că textele cuprinse în articolul supus analizei nu au sub nicio formă aparența sau substrat discriminatoriu, ele fiind interpretate tendențios și în afara contextului de către petent.

5.10. Colegiul director este chemat să analizeze dacă în speța de față se pune problema existenței unei discriminări.

5.11. Colegiul director trebuie deci să țină seama de un element deosebit de important: rolul esențial jucat de presă într-o societate democratică. Dacă presa nu trebuie să depășească anumite limite, îndeosebi în ceea ce privește reputația și drepturile celorlalți, precum și necesitatea de a împiedica divulgarea unor informații confidențiale, sarcina sa este totuși comunicarea, cu respectarea datoriilor și responsabilităților proprii, a informațiilor și ideilor

referitoare la orice problemă de interes general (Vezi Curtea Europeană a Drepturilor Omului, Hotărârea în cauza Dalban împotriva României, cauza Cumpănă și Mazăre împotriva României, cauza Sabou și Pircălab împotriva României și altele). Mai mult, Colegiul director este conștient de faptul că libertatea în domeniul presei scrise include, de asemenea, și recurgerea la o anumită doză de exagerare, chiar de provocare prin prezentarea unor idei sau opinii care offensează, șochează sau deranjează. Este inadmisibil ca un ziarist să nu poată formula judecăți critice de valoare decât sub condiția demonstrării veridicității.

5.12. În aprecierea tratamentului diferentiat, astfel cum a procedat în jurisprudența sa, Colegiul director trebuie să analizeze întregul complex de împrejurări care vizează afirmațiile, cuvintele sau informațiile exprimate. A analiza o sintagmă și a disocia înțelesul ei de orice împrejurări în legătură cu aceasta, ar presupune izolarea artificială a unui aspect particular și abstracția întregului context, ceea ce ar fi de natură a induce posibile erori de interpretare.

5.13. Autorul își exprimă dezacordul vădit față de un anumit tip de reprezentare din viața comunității, iar opiniile autorului vizează anumite persoane.

5.14. Ca atare, în opinia Colegiului director, nu poate fi reținută existența unei intenții sau a unui efect de a leza demnitatea unei comunități de persoane pe baza unui criteriu, cât recurgerea la o doză de critică, de idei înscrise în exercițiul dreptului la exprimare de care beneficiază un ziarist. Critica formulată de autor nu poate fi asimilată unei deosebiri, restricții, excluderi, preferințe având ca scop restrângerea sau înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării în condiții de egalitate a drepturilor omului și a libertăților fundamentale ori a drepturilor recunoscute de lege, în sensul art. 2 alin.1 din O.G. nr .137/2000 republicată.

5.15. Constatând că afirmațiile în cauză nu pot fi încadrate ca fapte de discriminare în accepțiunea O.G. nr.137/2000, republicată, devine redundantă analiza incidentei art.15 din O.G. nr.137/2000, cu atât mai mult cu cât în speță, nu s-a putut reține scopul sau urmărirea restrângerii sau înlăturării recunoașterii, folosinței sau exercitării în condiții de egalitate a drepturilor omului, ori a unor drepturi recunoscute de lege, ceea ce determină implicit neîndeplinirea unei cerințe esențiale a legii în vederea constatării faptei prevăzute la art.15, respectiv: „Constituie contravenție, conform prezentei ordonanțe, dacă fapta nu intra sub incidența legii penale, orice comportament manifestat în public, având caracter de propagandă naționalist-șovină, de instigare la ura rasială sau națională, ori acel comportament care are ca scop sau vizează atingerea demnității ori crearea unei atmosfere de intimidare, ostile, degradante, umilitoare sau ofensatoare, îndreptat împotriva unei persoane, unui grup de persoane sau unei comunități și legat de apartenența acestora la o anumită rasă, naționalitate, etnie, religie, categorie socială sau la o categorie defavorizată ori de convingerile, sexul sau orientarea sexuală a acestuia”.

5.16. Colegiul director reține că este vorba despre o dezbatere publică care dorește să ducă la un progres al relațiilor umane, în care trebuie să se permită ca fiecare parte să-și exprime punctul de vedere, și cei care sunt pentru o idee și cei care sunt împotriva unei idei. Doar astfel se poate realiza

progresul. Dacă opiniile nu trec peste un grad de violență lingvistică, acestea nu pot fi amendate doar pentru că sunt contrare ideilor noastre.

Față de cele de mai sus, în temeiul art. 20 alin. (2) din O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată, **cu unanimitate de voturi** ale membrilor prezenți la ședință,

COLEGIUL DIRECTOR HOTĂRĂȘTE:

1. aspectele sesizate nu constituie fapte de discriminare, potrivit prevederilor O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată;
2. o copie a hotărârii se va transmite părților.

VI. Modalitatea de plată a amenzii

Nu este cazul

VII. Calea de atac și termenul în care se poate exercita

Prezenta hotărâre poate fi atacată la instanța de contencios administrativ, potrivit **O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare, republicată și Legii nr. 554/2004 a contenciosului administrativ.**

Membrii Colegiului director prezenți la ședință

Asztalos Csaba Ferenc – membru

Bertzi Theodora – membru

Gheorghiu Luminița – membru

Haller István – membru

Jura Cristian – membru

Lazăr Maria – membru

Panfile Anamaria – membru

Vasile Alexandru Vasile – membru

Hotărâre redactată de: L.M. și A.S.

Notă: prezenta Hotărâre emisă potrivit prevederilor legii și care nu este atacată în termenul legal, potrivit **O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare și Legii nr. 554/2000 a contenciosului administrativ**, constituie de drept titlu executoriu.